

Oppdrag 04-08 Læremidler 2008: Digitale læremidler på begge målformer

I oppdragsbrevet ble Utdanningsdirektoratet bl.a. bedt om å gjennomgå digitale læremidler, nettsteder, nettbaserte tjenester og programvare som er i bruk i opplæringen, både fra private og offentlige leverandører, og vurdere hvorvidt de finnes i parallelle utgaver på bokmål og nynorsk. I en presisering av oppdragsbrevet den 30.4.08, begrenset KD oppdraget til å omfatte digitale læremidler for sentrale fagområder.

- Udir ga dette oppdraget videre til Høgskolen i Sogn og Fjordane (HiSF), som har utarbeidet en rapport om dette: *Under stadig utvikling... Rapport om undersøkning av digitale læremiddel på begge målformer*. Høgskolen hadde igangsatt en lignende studie av digitale læremidler som de kunne dra nytte av.

Følgende områder ble undersøkt:

- Digitale læremidler for grunnopplæringen utviklet av forlag og knyttet opp mot læreverk - både gratisressurser og betalingsressurser
- Digitale læremidler og nettressurser utviklet for grunnopplæringen med offentlig støtte og tilgjengelige via offentlige nettsteder - både læremidler som er fullfinansierte eller delfinansierte med offentlige midler er aktuelle her
- Digitale læremidler for grunnopplæringen utviklet av det offentlige
- Digitale læremidler for grunnopplæringen tilgjengelige via dagens læringsplattformer
- Egenpresentasjoner av offisielle og halvoffisielle nettsteder for skoleverket
- Ulike typer standardprogram, kontorstøtteprogram eller administrative program

Undersøkelsen har disse avgrensningene:

- Hovedfokus på de "tunge" skolefagene i grunnopplæringen - norsk, matematikk, naturfag og samfunnsfag
- Stikkprøvegjennomgang av de andre fagene i grunnopplæringen

Hovedkonklusjonene i rapporten

Forlag

HiSF undersøkte fem større forlag som har digitale læringsressurser for de sentrale fagområdene i grunnopplæringen: Cappelen Damm, Gyldendal, Aschehoug, Samlaget og Forlaget Fag og Kultur. Cappelen Damm har god likestilling mellom målformene i grunnskoleressursene, men mest bokmål for videregående. Gyldendal har mesteparten på bokmål. Aschehougs ressurser er uferdige, men det som er ferdig, er på bokmål. Samlaget har alle ressursene parallelt på bokmål og nynorsk.

Forlagene, bortsett fra Samlaget, ser ut til å tolke lovverket slik at det ikke gjelder samme krav om parallellitet for nettressurser som for trykte læreverk. En grunn til dette, kan være at nettressursene blir oppfattet som tilleggsstoff til læreverket. En annen grunn kan være at disse ressursene er gratis, med noen unntak.

Postadresse:

Postboks 2924 Tøyen, 0608 Oslo

Besøksadresser:

Kolstadgata 1, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon:

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA

Andre nettressurser

I følge HiSF, kan det se ut til at både de nasjonale læringsportalene og ikke minst de nasjonale sentrene har et tilfeldig og lite avklart forhold til kravene om språklig parallellitet. Av de nasjonale læringsportalene (utdanning.no, Skolenettet, NDLA, DIGLIB, VOX, Skoleporten) har ingen full språklig parallellitet, og bare et fåtall av ressursene er merket med språkvalg. For de nasjonale sentrene er situasjonen at så å si alt er på bokmål.

Læremiddelprodusentene og institusjonene som står bak andre nettressurser rettet mot skolene har ofte ønsket å forklare hvorfor de ikke har parallelle nettressurser for bokmål og nynorsk. Ett hovedargument er økonomi. Det blir da vist til at nettressursene er gratis og derfor utgifter som ikke blir dekt direkte. Mye av innholdet kan være laget av brukerne selv. Et annet argument er at nettressursene er tenkt for lærere og derfor ikke kommer inn under læremiddelkravet. Et siste argument er at man mener nettressursene som blir lagt ut, ikke kommer inn under læremiddelbegrepet i forskrift til opplæringsloven kap 17.

Læringsplattformer

For læringsplattformene Fronter og It's Learning, er situasjonen god. Elevene kan velge språkform ved inngangen, og rammeverket er systematisk gjennomført på de to målformene. Det samme gjelder, i hvert fall delvis, hjelpefiler og annet verktøy. HiSF peker på visse mangler når det gjelder PedIT og Moodle.

Ulike typer standardprogram

Rammen for prosjektet har ikke tillatt HiSF å gå systematisk inn på dette feltet. Kontorstøttepakker som Microsoft Office og Open Office har god språklig parallellitet. Nettlesere som Internet Explorer, Opera og Mozilla Firefox har ramme- og støttetekster tilgjengelige på nynorsk. Google har parallelle innganger.

Rapporten fra HiSF oversendes som vedlegg til dette brevet.

Konklusjon

I rapporten legger Høgskolen i Sogn og Fjordane til grunn en noe videre tolkning av læremiddelbegrepet i forskrift til opplæringslovens Kap 17 enn det Direktoratet gjør.

Det er behov for å avklare hva som ligger i begrepet digitalt læremiddel. Direktoratet vil oversende et forslag til forskriftsendring i opplæringslovens kap 17 som tydeliggjør læremiddelbegrepet.